

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till Lands-
tinget med förslag till

- 1) landskapslag angående ändring av landskaps-
lagen om landskapspensioner,
- 2) landskapslag angående ändring av landskaps-
lagen om landskapets familjepensioner, samt
- 3) landskapslag om anmälan om val av pensions-
rätt i vissa fall.

Genom lagen angående ändring av lagen om statens pensioner (FFS 568/75), lagen angående ändring av lagen om statens familjepensioner (FFS 569/75) och lagen om anmälan om val av pensionsrätt i vissa fall (FFS 570/75) har vissa bestämmelser rörande statens pensioner undergått ändringar. För de viktigaste av dessa ändringar redogörs nedan.

L a g e n a n g å e n d e ä n d r i n g a v l a g e n o m s t a -
t e n s p e n s i o n e r .

De ändrade bestämmelserna i lagen om statens pensioner innebär dels att minimipensionen förbättrats sålunda, att den numera tillväxer i samma takt som det grundläggande pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare, dels att minimiinkomsten per månad för erhållande av pension, som tidigare utgjort 180 mark, nu halverats till 90 mark vid löneindextalet 142, dels att den pensionsgrundande lönen för tjänsteman på indragningsstat, som tidigare beräknats enligt arbetsförtjänsten under de fyra sista kalenderåren före pensionen, nu bestäms av de fyra sista kalenderår under vilka tjänstgöringen fortgått innan försättandet på indragningsstat, dock så att den pensionsgrundande lönen skall bestämmas enligt tidigare regler om pensionen därigenom blir större, dels att pension av bitjänst numera utbetalas samtidigt som rätt till pension för huvudtjänst erhålles oberoende av vid vilken ålder rätt till pension för bitjänsten regelmässigt inträder, dels att person som innehaft tjänst, för vilken en särskild lägre gräns för erhållande av pension gäller, numera under vissa förutsättningar har rätt att erhålla pension då han uppnått denna åldersgräns oberoende av att han då innehar annan tjänst för vilken den allmänna pensionsåldersgränsen gäller, dels att tid under vilken pensionstagaren åtnjutit s.k. moderskapssemester eller medverkat i internationellt utvecklingsarbete numera räknas såsom till pension berättigande tid, dels att bestämmelserna om barn tillägg i viss mån omformats så att de nu överensstämmer med motsvarande bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare, dels att mottagare av invalidpension numera har samma rätt som andra pensionstagare till s.k. kompletteringsdel vid samordning av pensionen med bl.a. folkpensionens grunddel, dels att

person som erhåller ålderspension och barntillägg jämställts med barnlös person såvitt gäller den s.k. kompletteringsdelen, dels att stadgandena om samordning av pensioner undergått vissa ändringar, dels att förfarandet vid ny beräkning av pensions maximibelopp i viss mån ändrats, dels att pension numera kan utbetalas oförminskad ehuru förmånstagaren har rätt till livränta eller ersättning även på grund av annan lag intill dess livräntans eller ersättningens belopp slutligt fastställts, dels att pension i vissa fall kan betalas till socialnämnd för att användas för vård av pensionstagaren eller anhörig till denna samt dels att vissa specialtillägg införts för avskaffande av de orättvisor som i enskilda fall kan uppstå på grund av olikheter i de särskilda pensionslagarna.

L a g e n a n g å e n d e ä n d r i n g a v l a g e n o m s t a t e n s f a m i l j e p e n s i o n e r .

De ändrade bestämmelserna i lagen om statens familjepensioner innebär dels att familjepensionerna på samma sätt som andra statliga pensioner likställts med pensioner som utbetalas enligt lagen om pension för arbetstagare såvitt gäller minimipensioner, dels att familjepension efter förmånsåtagare som blivit arbetsoförmögen före sin död numera skall bestämmas att utgå enligt förhållandena vid tidpunkten då arbetsoförmågan inträdde och inte - såsom tidigare - enligt förhållandena vid tidpunkten för dödsfallet, dels att bestämmelserna om samordning av familjepensioner blir likartade som de ändrade bestämmelserna härom i lagen om statens pensioner, dels att pension kan utbetalas till socialnämnd på samma sätt som gäller enligt de ändrade bestämmelserna i lagen om statens pensioner samt dels att villkoren för utbetalning av pension då utredning om förmånsåtagarens död ej kan förebringas i viss mån lindrats.

L a g e n o m a n m ä l a n o m v a l a v p e n s i o n s r ä t t i v i s s a f a l l .

Då lagen om statens pensioner trädde i kraft gavs pensionstagare på vilken såväl den nya som den gamla lagstiftningen var tillämplig möjlighet att före viss tidpunkt välja enligt vilken lag pensionen skulle beräknas. Denna tidsfrist har förlängts vid olika tillfällen. Så har även skett beträffande de pensioner som skall utbetalas till personer som varit i landskapets tjänst. Den senaste tidsfristen utgick här den 31 oktober 1975. Enligt ifrågavarande rikslag har tidsfristen för val av pension utsträckts ända till den dag då ansökan om pension görs. Avsikten med ändringen är att undvika att pensions-tagarnas intressen blir lidande, vilket kan bli fallet enligt det hittills rådande systemet, enär det på grund av de ändringar som kan ske i pensionslagstiftningen är svårt att förutse vilken pensionslag som ger det förmånligaste utfallet.

Med beaktande av att landskapets tjänstemän, befattningshavare och arbetstagare samt övriga personer, vilkas pension baserar sig på landskapets pensionssystem bör komma i åtnjutande av samma förmåner som i motsvarande fall gäller i riket, föreslås att de ovanrelaterade ändringarna i rikets pensionslagstiftning här skall föranleda lagstiftningsåtgärder för åstadkommande av motsvarande lagändringar.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande följande lagförslag:

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om landskapspensioner.

I enlighet med Landstingets beslut

ändras 2 § 1 mom., 6 § 1 mom., 10 § 1 mom., 10a § 1 och 2 mom., 12 och 13 §§, landskapslagen den 20 april 1967 om landskapspensioner (20/67), av dessa lagrum 2 § 1 mom., 6 § 1 mom. och 10a § 1 och 2 mom., sådana de lyder i landskapslagen den 28 mars 1974 (15/74) 10 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 25 juli 1969 (39/69) 12 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 23 maj 1974 (50/74), 12 § 3 mom. och 13 § sådana de lyder i landskapslagen den 24 juli 1975 (41/75) samt

fogas till 7 § ett nytt 6 mom., till 8 § ett nytt 5 mom., till 17 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 8a och 16a §§, såsom följer:

2 §.

Denna lag gäller icke

anställning, som begynt sedan förmånstagaren fyllt 65 år;

anställning under den tid, för vilken förmånstagaren i enlighet med denna lag eller annan lag eller förordning erhåller ålderspension på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet;

anställning, som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner; ej heller

anställning, i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i anställningen eller, om han samtidigt innehar två eller flere anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 90 mark i månaden.

6 §.

Utan hinder av vad ovan stadgats räknas till pensionstiden likväl icke tid i sådan anställning där anställningstiden skall räknas förmånstagaren till godo för pension med stöd av annan lag;

tid, under vilken förmånstagare varit uppförd på indragningsstat, om hans lön på indragningsstat under denna tid med stöd av lag helt eller delvis innehållits; samt

tid under vilken arbete eller tjänstgöring under fortgående anställning i en följd varit avbrutna under mer än 30 dagar, om lön för denna tid icke

erlagts och orsaken härtill icke varit riksdagsmannavärv, landstingsmannavärv eller offentligt uppdrag, beträffande vilket avsägelse ej är tillåten, eller medlemskap i statsrådet eller i landskapsstyrelsen, fullgörande av värnplikt med stöd av värnpliktslagen eller verksamhet inom Förenta Nationerna eller i sådant uppdrag inom internationellt utvecklings-samarbete vari Finland medverkar, eller erläggande av sådan invalid-eller arbetslöshetspension, som har beviljats med tillämpning av 5 § 2 mom., eller sådan tjänstledighet eller semester, som har beviljats på grund av havandeskap och förlossning, till den del moderskapspenning, som utgår enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63), hänför sig till denna.

- - - - -
7 §.

- - - - -
Lön, som ligger till grund för pension, vilken utgår till sådan förmånstagare som uppförts på indragningsstat, bestämmes i enlighet med 1 mom., med undantag av att den bestämmes för de fyra sista kalenderår under vilken anställningen fortgått före uppförandet på indragningsstat, dock så, att den pensionsgrundande lönen bestämmes intill anställningens upphörande, om pensionen, beräknad på detta sätt, är större.

8 §.

- - - - -
Om förmånstagare samtidigt innehaft två eller flera tjänster eller arbeten, för vilka olika pensionsåldrar är stadgade, har han nått pensionsålder i fråga om dem alla när han nått pensionsåldern för den tjänst eller det arbete vari den pensionsgrundande lönen är högst.

8a §.

Förmånstagare är berättigad till ålderspension vid särskild pensionsålder även om han, sedan han uppnått 40 års ålder, under sammanlagt minst 12 år innehaft tjänst eller arbete, vari särskild pensionsålder är gällande såvida han när han avgår från anställningen, uppnått den pensionsålder som är gällande i den tjänst eller det arbete vari han var anställd när nämnda tid av 12 år blev uppnådd.

10 §.

Pensionens belopp utgör för varje till pensionstiden hänförd hel månad 1/12 procent av den pensionsgrundande lönen för tiden före den 1 juli 1962 och 1/8 procent för tiden därefter, ökat med 1/33 procent av den pensionsgrundande lönen för varje hel månad, varmed den sammanlagda pensionstiden överstiger 282 månader.

- - - - -

10a §.

Om mottagare av pension, beviljad med tillämpning av 10 § 1 mom., är född före den 1 januari 1939 och har barn som icke fyllt 18 år, läggs till pensionen barntillägg, dock icke, om barnet givits som adoptivbarn till tredje person.

Är pensionstagaren född före den 1 januari 1920, utgör barntillägget för ett barn 20 procent av pensionens belopp. Är pensionstagaren född den 1 januari 1920 eller därefter, minskas procenttalet 20 med en enhet för varje år, med vilket pensionstagarens födelseår överstiger år 1919. För två eller flera barn utgår barntillägget med dubbelt belopp.

12 §.

Då pension beviljas med stöd av 10 § 2 mom. bestämmes den lön som ligger till grund för pensionens maximibelopp och samordningsgränsen.

Den lön som ligger till grund för pensionens maximibelopp är den högsta lön som utgör grund för i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/61) nämnd grundpension, med de undantag om vilka stadgas i sagda paragrafs 3 mom., dock så, att pension, som utgår enligt denna lag beaktas oförändrad.

Samordningsgränsen är 66 procent av den lön som ligger till grund för pensionens maximibelopp, minskad med folkpensionens grunddel.

Pensionens maximibelopp beräknas så, att till pension, som utgår enligt denna lag, fogas

för varje i 10a § avsett barn, som icke fyllt 16 år, i 30b § folkpensionslagen (FFS 347/56) stadgat barntillägg enligt den i 27 § folkpensionslagen avsedda tredje kommungruppen,

i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension, med beaktande av det avdrag som skall göras från pensionen på grund av andra pensioner och betalningar som tillkommer förmänstagaren, pension i enlighet med denna lag likväl oförändrad, om den beviljats med tillämpning av 10 § 2 eller 3 mom., och

i 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd pension, livränta eller ersättning, med de undantag som är stadgade i nämnda paragrafs 6 mom.,

och om dessa tillsammans eller, såframt sådana betalningar icke finns, pension som utgår enligt denna lag överstiger samordningsgränsen, avdrages den överskjutande delen från pension som utgår enligt denna lag.

Den del av pension i enlighet med denna lag som med stöd av 4 mom. avdrags från pensionen på grund av barntillägg, varom är stadgat i 30b § folkpensionslagen, lägges till pensionen då barnet fyllt 16 år.

Till ålderspensionstagare utgår, till dess han uppnår den ålder som utgör förutsättning för erhållande av i folkpensionslagen förutsatt ålderdomspension, och till invalidpensionstagare intill utgången av den kalendermånad

som följer näst efter förloppet av ett år, räknat från den tid då pensionen börjat utfalla, såsom kompletteringsdel vad som med stöd av 4 mom. avdragits från hans pension i enlighet med denna lag, likväl icke mera än folkpensionens grunddel jämte barntillägg.

Folkpensionens grunddel och i 30 b § folkpensionslagen stadgat barntillägg beaktas vid tillämpningen av 3 och 4 mom. till de belopp som de uppgår till den 1 januari respektive år.

13 §.

Pensionsbeloppet skall beräknas ånyo,

om förmånstagare, sedan pensionen beräknats på ovan stadgat sätt, befinnes ha rätt till pension, livränta eller ersättning, som skall beaktas då pensionsbeloppet beräknas; eller

om beloppet av dylik pension, livränta eller ersättning ändras till följd av självrättelse eller sökande av ändring; samt

på ansökan av förmånstagare, om pensionens, livräntans eller ersättningens belopp väsentligt förändrats.

16a §.

Äger förmånstagare rätt att uppbära på stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring (FFS 608/48) grundad livränta, på stadgandena i trafikförsäkringslagen (FFS 279/59) grundad fortlöpande ersättning för egen skada eller på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta (FFS 404/48), kan pension, som utgår enligt denna lag, utan hinder av vad i 11 och 12 §§ är stadgat, utgå till fullt belopp till dess livräntans eller ersättningens belopp är slutligt fastställt. Förmånstagers rätt till nämnd livränta eller ersättning övergår på landskapet till den del som motsvarar det belopp som på grund av livräntan eller ersättningen skall avdragas från pensionen.

17 §.

På anhållan av socialnämnd kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas till vård av pensionstagaren eller av sådan person, i vars försörjning pensionstagaren enligt 3 § landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland (21/56) är skyldig att delta. Om betalning av pension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning för redan given socialhjälp endast i det fall att fråga är om förskott, som avses i 34 § nämnda lag.

Denna lag tillämpas om pensionsfallet har inträffat efter den 30 juni 1975, dock så, att lagens 7 § 6 mom. också tillämpas på pensioner, vilka grundar sig på pensionsfall som inträffat innan lagen trädde i kraft, lagens 8a § med beaktande jämväl av anställningstid som har infallit innan lagen trädde i kraft men efter den 30 juni 1962, medan stadgandet i lagens 12 §

6 mom. om maximibelopp för kompletteringsdel tillämpas på pensioner, vilka grundar sig på pensionsfall som inträffat innan lagen trädde i kraft men efter den 30 juni 1974, sålunda att ärenden rörande dem kan behandlas ånyo på grund av ansökan utan hinder av laga kraft vunnit beslut.

Det belopp varom är stadgat i lagens 2 § 1 mom. motsvarar det löneindex-tal som har fastställts för år 1966 och uppgår, räknat från den 1 juli 1975, då lagen börjar tillämpas, i motsvarighet till löneindex-talet 383 till 242,75 mark.

Lagens 10 § 1 mom. tillämpas sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 25 juli 1969 (39/69) om pensionen, beräknad på detta sätt, är större.

Såvida ålders- eller invalidpension med tillämpning av 10 § 2 mom. beviljas den som är berättigad till pension av landskapsmedel och som har uppnått pensionsålder efter den 30 juni 1975 eller som efter nämnda dag har förvärvat rätt till ålderspension oberoende av pensionsålder eller som efter sagda dag har blivit arbetsoförmögen på sätt som berättigar till pension, fogas till pensionen ett specialtillägg på sätt nedan stadgas.

Förutsättningen för att specialtillägg skall utgå är att den pensionsgrundande lönen är över 950 mark och under 2.600 mark och att pensionstiden överstiger 300 månader, om pension beviljas med tillämpning av 10 § 2 mom., eller överstiger 250 månader, om pension beviljas med tillämpning av 10 § 3 mom.

Såvida pensionstiden utgör 360 månader då 10 § 2 mom. tillämpas, uppgår specialtillägget till 0,012 procent av varje hel mark, varmed den pensionsgrundande lönen understiger 2.600 mark, dock högst till 66 procent av den del av den pensionsgrundande lönen som överstiger 950 mark. Från specialtillägg avdrages vid tillämpning av 10 § 2 mom. 1/60 för varje månad, varmed pensionstiden understiger 360 månader, och vid tillämpning av 3 mom. i samma paragraf 1/50 för varje månad, varmed pensionstiden understiger 300 månader.

Specialtillägg till invalidpension beräknas när pensionen beviljas och fogas till pensionen, räknat från den tidpunkt intill vilken sådan kompletteringsdel till invalidpension, som avses i 12 § 6 mom. kan betalas. Specialtillägg till ålderspension beräknas när pensionstagaren uppnår den ålder som utgör förutsättning för erhållande av sådan ålderdomspension varom är stadgat i folkpensionslagen. Specialtillägget fogas till pensionen räknat från början av den kalendermånad som följer näst efter den under vilken nämnda ålder har uppnåtts.

Ovan nämnda belopp av 950 mark motsvarar det löneindex-tal som har fastställts för år 1975. Detta markbelopp justeras på sätt som i 16 § är stadgat om justering av pensionsgrundande lön.

Specialtillägg till invalidpension samt pensionsgrundande lön vid beräkning av specialtillägg till ålderspension justeras så, att de motsvarar

löneindextalet för det kalenderår då specialtillägget fogas till pensionen.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om landskapets familjepensioner.

I enlighet med Landstingets beslut

ändras 5 § 1 och 3 mom. och 18 § landskapslagen den 25 juli 1969 om landskapets familjepensioner (38/69) samt

fogas till 7 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 17a §, såsom följer:
5 §.

Familjepension till efterlevande make och barn utgör för varje månad, som skall räknas såsom pensionstid för förmånslåtarens pension, av den pensionsgrundande lönen

1) om förmånslåtarens var berättigad till pension med tillämpning av 10 § 1 mom. landskapslagen om landskapspensioner (20/67)

för pensionstiden före den 1 juli 1962

2/48 procent, om en förmånstagare finns,

3/48 procent, om förmånstagarna är två, samt

4/48 procent, om förmånstagarna är tre eller flera;

för pensionstiden efter den 1 juli 1962

6/69 procent, om en förmånstagare finns,

9/96 procent, om förmånstagarna är två, samt

12/96 procent, om förmånstagarna är tre eller flera; samt

2) om förmånslåtarens var berättigad till pension med tillämpning av 10 § 2 mom. landskapslagen om landskapspensioner, 1/12 procent, vartill, om flera förmånstagare finnes, lägges 1/36 procent för den andra förmånstagaren och för varje förmånstagare därutöver 1/72 procent, dock så, att såsom pensions-tid beaktas högst 360 månader.

- - - - -

Ätnjöt förmånslåtare vid sin död icke pension, bestämmes hans rätt till pension, den pensionsgrundande lönen och pensionstiden, såframt förmånstagaren icke utreder annat, på samma sätt som om förmånslåtarens vid dödsfallet hade blivit arbetsoförmögen.

- - - - -

7 §.

- - - - -

Pension, som utgår enligt lagen om familjepensioner (FFS 38/69), beaktas vid tillämpningen av 1 mom. till det belopp som den uppgår till den 1 januari ettvarit år.

17a §.

På anhållan av socialnämnd kan familjepension eller del därav betalas

till nämnden för att användas för vård av pensionstagaren eller av sådan person i vars försörjning pensionstagaren enligt 3 § landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland (21/56) är skyldig att deltaga. Om betalning av familjepension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning för redan given socialhjälp endast i det fall att fråga är om förskott, som avses i 34 § landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland.

18 §.

Kan utredning om förmånslåtarens död icke förebringas, ehuru det är sannolikt att han är död, kan familjepension beviljas för viss tid.

Denna lag tillämpas om dödsfallet har inträffat efter den 30 juni 1975, dock så, att lagens 5 § 1 mom. 1) punkten tillämpas sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 25 juli 1969 (38/69) då förmånslåtarens har varit berättigad till pension, som grundar sig på pensionsfall, vilket har inträffat före den 1 juli 1975.

L a n d s k a p s l a g

om anmälan om val av pensionsrätt i vissa fall.

I enlighet med Landstingets beslut stadgas:

Anmälan om bibehållande av pensionsrätt, som avses i landskapslagarna den 20 april 1967

om landskapspensioner (20/67), 32 §,

angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland (12/67), 2 mom. av lagens ikraftträdelsestadgande, samt

angående ändring av landskapslagen om kommunala barnmorskor i landskapet Åland (13/67), 2 mom. av lagens ikraftträdelsestadgande,

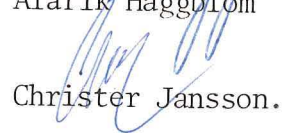
kan utan hinder av vad i vart och ett av nämnda lagrum är stadgat, göras oberoende av utsatt tid, dock så, att anmälan skall göras senast då ansökan om pension görs.

Denna lag tillämpas från den 1 januari 1976.

Mariehamn, den 11 februari 1976.

L a n t r å d

Lagberedningssekreterare

Alarik Häggblom

Christer Jansson.